

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1001/24
9.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стојилковић, председника већа, Татјане Лемајић и Марије Бошковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа Бутолен Франц Бранко, адвокат из Новог Београда, ул. Гандијева бр. 144, против туженог Републичког фонда ПИО у Београду, ул. Др Александра Костића бр. 9, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 2104/23 од 18.12.2023. године, у седници већа одржаној дана 9.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 2104/23 од 18.12.2023. године у ставу првом, другом, трећем, четвртном, петом и ставу шестом а жалбе парничних странака **ОДБИЈАЈУ** као **НЕОСНОВАНЕ**.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба туженог изјављена против дела става шестог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 2104/23 од 18.12.2023. године, којим је одбијен захтев тужиле за законску затезну камату на трошкове парничног поступка од дана пресуђења до дана наступања услова за извршност као и против става седмог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 2104/23 од 18.12.2023. године, као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, није дозвољено преиначење тужбе из вршено поднеском од 7.9.2023. године. Ставом другим одбијен је као неоснован приговор апсолутне ненадлежности Првог основног суда у Београду за поступање у

овој правној ствари. Ставом трећим одбијен је као неоснован приговор пресуђене ствари. Ставом четвртим делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезан је тужени да тужилји на име накнаде штете због неисплаћених месечних износа припадајуће пензије за период од 1.9.2020. године до 31.12.2022. године, исплати појединачно одређене месечне износе као у том ставу, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединог износа до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу у ком је тражено да се обавезе тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање да тужилји на име накнаде штете исплати појединачне месечне износе преко износа досуђених ставом четвртим, до износа тражених тужбеним захтевом. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужилји на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 78.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана испуњености услова за извршење до исплате, док је захтев тужиле за тражену законску затезну камату на трошкове парничног поступка за период од дана пресуђења до дана наступања услова за извршност одбијен као неоснован. Ставом седмим ослобођена је тужилја плаћања судских такси.

Против наведене пресуде тужилја је благовремено изјавила жалбу побијајући пресуду у ставу првом, петом и шестом изреке како то произилази из жалбених навода, из свих законских разлога. Тужени је изјавио жалбу побијајући пресуду у ставу другом, трећем, четвртном, шестом и седмом изреке из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 386 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 са изменама и допунама), Апелациони суд у Београду налази да је жалба тужиоца неоснована, а жалба туженог делимично неоснована а делимично недозвољена.

У спроведеном поступку нема битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1-3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 истог закона на коју се жалбама парничних странака неосновано указује. Побијана одлука је потпуна, јасна и непротивречна. Садржи разлоге о свим одлучним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, на основу решења туженог од 25.4.1997. године, тужилји је утврђена прва категорија инвалидности, те јој је одређено право на исплату пензије почев од 2.7.1996. године. Тужилји је редовно исплаћивана пензија закључно са месецом фебруаром 1999. године, потом је тужени обуставио исплату пензије а да никада није донео решење о обустави, нити је решење о одређивању права на инвалидску пензију стављено ван снаге. Тужилја је у животу а што је утврђено на основу потврде од 5.5.2023. године и све време има пребивалиште у ... АП КиМ. Тужилја је на територији АП КиМ стекла право на инвалидску пензију која јој се исплаћивала од 1.3.2017. године до 31.12.2018. године у износу од 75 евра месечно, од 1.1.2019. до 31.12.2021. године 90 евра месечно, од 1.1.2022. године до 1.1.2023. године 100 евра месечно. Тужилја је рођена 1961. године, те не испуњава услове за исплату основне пензије, на територији АП КиМ, те осим инвалидске пензије не прима било коју другу врсту пензије. Тужилји за утужени период нису исплаћене пензије у износу од 459.276,96 динара са месечним износима и датумима доспећа-без умањења за исплаћене пензије на КиМ, како је то утврђено варијантом 1. налаза и мишљења

вештака економско финансијске струке, односно 149.034,47 динара, са месечним износима и датумима доспећа-са умањењем за исплаћене пензије на КиМ, како је то утврђено варијантом 2 налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке.

Имајући у виду утврђено, првостепени суд је закључио да је тужени својим незаконитим поступањем, односно обуставом исплате инвалидске пензије тужили у утуженом периоду причинио штету у висини месечних износа који су утврђени вештачењем, те је примењујући одредбе члана 172 Закона о облигационим односима, делимично усвојио захтев тужиле за наведени период одлучивши као у ставу четвртом изреке побијане пресуде. На досуђене износе накнаде тужили је досуђена законска затезна камата сагласно члану 277 Закона о облигационим односима почев од доспелости сваког месечног износа до исплате. У преосталом делу тужбени захтев је одбијен као неоснован, за износе који су тужили исплаћени од стране пензијске администрације Косова, па је донета одлука као у ставу петом изреке.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право када је донео ожалбену одлуку, а разлоге које је за такву одлуку дао првостепени суд у свему прихвата и овај суд, као другостепени, као јасне и довољне.

Одговорност тужене за штету коју је тужила претрпела обуставом исплате инвалидске пензије коју је остварила решењем туженог, заснива се на одредби члана 172 Закона о облигационим односима, којом је прописано да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Право на пензију је стечено право које представља имовину у смислу члана 1 Протокола бр.1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, према коме би свако мешање државног органа у мирно уживање имовине требало да буде законито и да тежи легитимном циљу “у јавном интересу” (пресуда Европског суда за људска права Грудић против Србије 31925-08). Обустава исплате пензије из разлога који нису у складу са законом представља повреду наведеног члана Протокола и незаконит рад туженог, што је основ његове одговорности за штету, са обавезом да је накнади у висини у којој је за тужиоца настала. Правилном оценом налаза и мишљења вештака утврђена је висина штете у износима ближе наведеним у ставу четвртом изреке побијане пресуде.

Решење из става првог изреке којим није дозвољено објективно преиначење тужбе учињено у поднеску од 7.9.2023. године, донето је правилном применом члана 199 и 200 ЗПП, па су неосновани паушални наводи жалбе тужиле којима се пресуда побија у наведеном делу.

Неосновани су наводи жалбе туженог да се за одлучивање о тужбеном захтеву као претходно питање поставља питање права на исплату пензије, о чему одлучује надлежни орган у управном поступку, уз судску заштиту у управном спору. У конкретном случају се ради о спору за накнаду штете, дакле о имовинскоправном захтеву у смислу одредбе члана 1 ЗПП, за шта је надлежан да одлучује суд опште месне надлежности у парничном поступку.

Неосновано се жалбом туженог побија решење у ставу трећем изреке пресуде

којим је одбијен приговор литиспеденције, јер је првостепени суд правилно утврдио да је поступак окончан између истих странака али не о истој ствари, обзиром да се ради о накнади штете за различите периоде.

Неосновано се оспорава донета пресуда указивањем да је суд погрешно поступио када је прихватио потврду о животу издату од стране јавног бележника који није именован од стране ресорног министарства Републике Србије. Спорећи овај акт тужени суштински спори оно што се њиме потврђује - да је тужила лично приступила у просторије јавног бележника, односно да је тужила још увек жива и тиме указује на постојање битне повреде одредаба из 374. став 2. тачка 9. ЗПП. Из списка предмета произлази да је туженом ова потврда достављена 21.7.2023. године. С тим у вези, по пријему наведене потврде тужени није оспорио чињеницу да је тужила жива, нити је предложио извођење било каквог другог доказа на ту околност. Осим тога, тужени није ни у жалби, под условима прописаним одредбом члана 372. став 1. ЗПП, учинио вероватним да, без своје кривице, ову чињеницу није могао да изнесе до закључења главне расправе, а што јесте била његова дужност, сагласно одредбама чланова 7. и 228. ЗПП. Следом реченог, и при оваквом стању у спису, не може се са успехом у поступку по жалби, доводити у сумњу оно што се наведеном исправом потврђује, нити овакви наводи сами по себи говоре у прилог чињеници да је у поступку као тужилац учествовало лице које не може да буде странка у поступку.

Неосновани су жалбени наводи тужене да је тужила уз тужбу доставила фотокопију решење о утврђивању права на инвалиднину које није снабдевано клаузулом правноснажности. Наиме, првостепени суд је правилно нашао да тужила своје право на неисплаћену инвалиднину заснива на наведеној одлуци од 25.4.1997. године, неспорно је да је по овом решењу тужили вршена исплата инвалиднине, пре једностране обуставе исплате од стране органа тужене. Тужени током поступка није оспоравао чињенице садржане у наведеном решењу, па у том смислу није било разлога да првостепени суд у смислу одредбе члана 238 став 4 ЗПП сумња у аутентичност тих исправа.

Такође без утицаја су наводи жалбе туженог који се односе на правилност обављеног вештачења, имајући у виду да тужени током првостепеног поступка није побијао налаз и мишљење вештака који му је уредно достављен.

Суд је имао у виду жалбене наводе туженог да је тужила била корисник пензије на КиМ, услед чега је тужбени захтев према туженом неоснован. Међутим, како тужени поводом те чињенице није доказао да је донео одлуку којом се мења претходно признато право тужиле на инвалидску пензију, већ је самоиницијативно обуставио исплату пензије тужили, то је таквим поступањем причинио штету тужили.

Са тим у вези, а насупрот жалбеним наводима парничних странака, првостепени суд је правилно приликом одмеравања висине материјалне штете коју је тужила претрпела узео у обзир примања које исплаћује косовска администрација, поштујући основно начело одштетног права да накнада не може бити већа од претрпљене штете у смислу члана 185 ст.1 ЗОО.

Такође, правилно је првостепени суд у конкретном случају нашао да обустава

исплате инвалиднине из разлога који нису у складу са законом, представља незаконит рад туженог у смислу члана 172 ЗОО, а што је основ његове одговорности за накнаду штете у смислу члана 376 ЗОО, услед чега се не ради о повременом потраживању, како у жалби неосновано тврди тужени, те нема ни места примени рока застарелости из члана 373 став 1 и 2 ЗОО.

Са тим у вези, по оцени апелационог суда, а супротно наводима жалбе туженог, првостепени суд је правилно применио материјално право из члана 277 ЗОО, када је обавезао туженог на исплату камате на сваки појединачни месечни износ неисплаћене инвалиднине, имајући у виду да је основ потраживања накнаде штете која се у смислу одредбе члана 186 Закона о облигационим односима у конкретном случају сматра доспелом, од тренутка када је тужени пропустио да исплати сваки месечни износ инвалиднине, па се неосновано жалбом туженог указује да тужиљи припада камата најраније од подношења тужбе, а на основу члана 279 став 3 ЗОО.

Наводи жалбе тужиље, да није била корисник права на пензију признату од стране привремене пензијске администрације на КиМ, већ да се ради о социјалним давањима, по ставу другостепеног суда у супротности је са изведеним доказима на основу којих је првостепени суд правилно утврдио да је тужиљи од стране привремених институција на територији АП Косово и Метохија признато право на ивалидску пензију од 1.3.2017. године.

Наиме, сврха досуђивања накнаде материјалне штете јесте да се успостави стање које је било пре него што је штета настала (чл. 185. став 1. Закона о облигационим односима). Имајући у виду да је предмет спора накнада материјалне штете, правилна примена материјалног права садржаног у одредби чл. 190. Закона о облигационим односима подразумева утврђивање износа које би материјалну ситуацију оштећеног довело у оно стање у коме би се налазило да није било штетне радње (потпуна накнада штете). Самим тим, уз поштовање принципа потпуног обештећења, али и начела савесности и поштења из чл. 12. Закона о облигационим односима, правилно су узете у обзир и исплате које су тужиљи вршене, па је првостепени суд правилно поступио када је прихватио варијанту обрачуна судског вештака умањену за ове месечне новчане износе, који се исплаћују од стране привремених институција на територији АП Косово и Метохија. С тим у вези, првостепени суд је правилно приликом одмеравања висине материјалне штете коју је тужиља претрпела узео у обзир примања која је тужиљи у утуженом периоду исплаћивала косовска администрација, поштујући основно начело одштетног права да накнада не може бити већа од претрпљене штете у смислу члана 185 ст.1 ЗОО.

Без утицаја су и жалбени наводи тужиље да је право на пензију стечено право, те да је трајног карактера и да не застарева. Наиме, у конкретној правној ствари основ спора је накнада штете коју је тужиља претрпела због неисплате појединих месечних износа, а не само право тужиље на пензију то се примењује трогодишњи рок застарелости, сходно чл. 376 ст. 1 ЗОО.

Основано се жалбеним наводима туженог указује да је првостепени суд пропустио да у уводу побијане одлуке наведе ЈМБГ тужиље, у смислу одредбе члана 355 став 3 ЗПП. Међутим, у конкретном случају у питању је релативно битна повреда

одредаба ЗПП која није била од утицаја на доношење законите и правилне пресуде, тим пре што се наведени пропуст може отклонити у свако доба доношењем решења о исправци у смислу одредбе члана 362 ЗПП.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу петом изреке ожалбене пресуде, јер је донета правилном применом чланова 153 став 1 и 154 Закона о парничном поступку, па су супротни наводи жалбе парничних странака неосновани.

Жалбени наводи пуномоћника тужиле да му на обрачунате трошкове парничног поступка припада право на ПДВ су оцењени као неосновани. Одредбом чл.13 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Сл.гл.РС" бр.121/12) је прописано да адвокат који је обвезник пореза на додату вредност има право додати припадајући порез на додату вредност на извршен обрачун награде и трошкова. Међутим, пуномоћник тужиле у току поступка није суду пружио писмене доказе и то рачун за пружене адвокатске услуге, као ни доказ да је обвезник ПДВ-а.

Осталим наводима жалби тужиле и туженог не доводи се у сумњу законитост и правилност пресуде па их овај суд посебно не образлаже.

Како према налажењу овога суда тужени нема правни интерес за изјављивање жалбе против дела става шестог изреке којим је одбијен захтев тужиоца за законску затезну камату на трошкове парничног поступка од дана пресуђења до извршности, одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлучујући о жалби туженог изјављеној против решења из става седмог изреке побијане пресуде, другостепени суд је исту у том делу одбацио јер према одредби члана 11 став 6 Закона о судским таксама против решења суда којим се усваја предлог за ослобођење од плаћања такси није дозвољена жалба, па је одлучено као у ставу другом изреке.

Из наведених разлога, применом члана 390 и 401 тачка 2 ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке, одлука као у ставу другом изреке донета је применом чл. 401. тачка 1 ЗПП-а.

Одлука из става трећег изреке пресуде донета је у смислу одредбе члана 165 став 1 у вези члана 153 ЗПП, будући да тужилца није успела у погледу изјављеног правног лека, те јој не припада право на накнаду трошкова другостепеног поступка.

**Председник већа-судија
Јелена Стојилковић с.р**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић